

Dénesi Ildikó (Izolda Johannsen):

KRIEGSMARINE 1918-1940. *BISMARCK*, A BIRODALMI ZÁSZLÓSHAJÓ TÜNDÖKLÉSE ÉS BUKÁSA"

Felső sor balról jobbra: a hajó építése, itt jól látszik, hogy a nagy ágyúkat még nem emelték be a helyükre.

Maga a monumentális csatahajó, a háttérben.

A hajó avatási szertartása.

Az utolsó istenhozzád, a *Prinz Eugen* fedélzetéről.

A főbb szereplők: balról jobbra

Günther Lütjens flottatengernagy, a Rhein-übung, azaz a Rajna-hadgyakorlat vezetője.

Paul Ascher fregattkapitány, első törzstiszt, hadműveleti főtiszt. Halála után sorhajókapitányi kinevezést kapott. Ascher hazaszökött az internálásból az *Admiral Graf Spee* hadi és hajónaplójával és Lütjens segédtisztjeként dolgozott a továbbiakban, majd a *Bismarck* hadműveleti főtisztjeként, egészen tragikus haláláig.

Ernst Lindemann sorhajókapitány, a *Bismarck* parancsnoka.

és végül a történet „narrátora”

Báró, Burkard Freiherr von Müllenheim-Rechbergsorhajóhadnagy, A negyedik tüzértiszt. 1940 október közepéig Lindemann segédtisztjeként szolgált – amikor is nagykaliberű lövegek tűzvezetési tanfolyamára kellett beiratkoznia. A hajó legmagasabb tiszti rangú túlélője.

Minden, amit a *Bismarck* történetéről tudunk az ő visszaemlékezéseit veszi alapul, ugyanakkor hiányosak is egyben ezek az információk, mert negyedik tüzértisztjeként csak a saját helyén zajló eseményekről értesült.

Lindemann és a haditengerészet:

- 1910. Az akkor 16 éves fiú találkozik egyik nagybátyjával Friedrich Tiesmeyer fregattkapitánnyal, aki az akkori Császári Haditengerészetben szolgált, az SMS *Mainz* cirkáló parancsnokaként.
- 1913 tavaszán lépett be a Császári Haditengerészethez, ahol a Reichsmarine napjaiban tüzérségi szakértőként dolgozott. Különböző parti és hajófedélzeti beosztások vitték előre, többek között az *Admiral Graf Spee* tüzérfőnöki beosztásáig.
- 1929. Március 28.: Erich Raeder altengernagy segédtitkárja.
- 1939. Szeptember 30.: Kiel. A Haditengerészeti
- Tüzérségi Iskola Igazgatója. Lindemann Németország legjobb ballisztikai szakértője volt, de parancsnok még soha. Kiképzésvezető a *Bismarck* csatahajón 1940. augusztus 23-ig.
- 1940. Augusztus 24.: Megkapja a *Bismarck* csatahajó parancsnoki kinevezését.

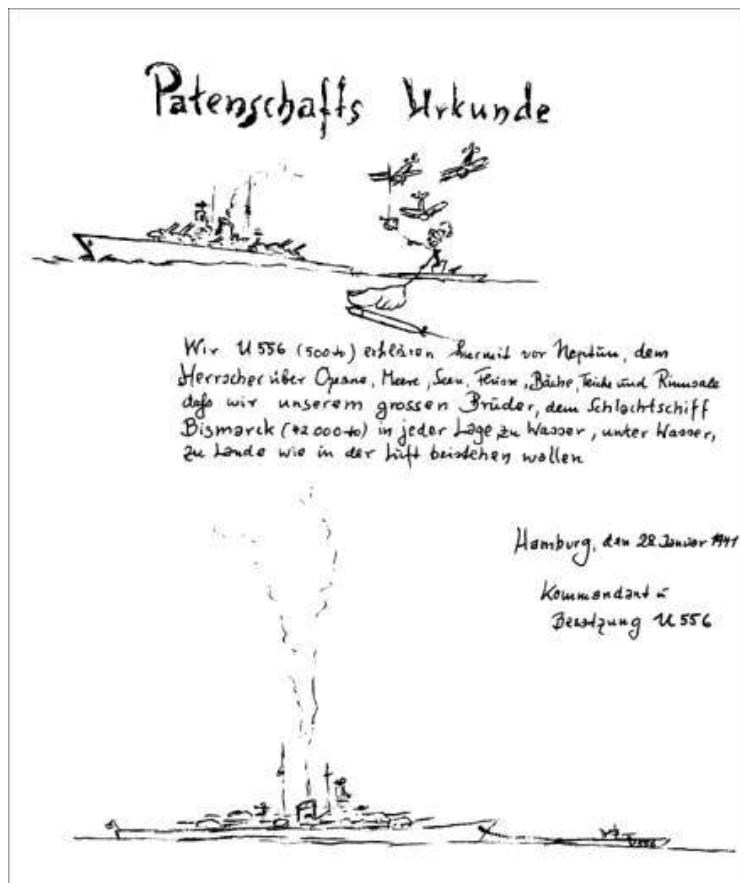
A Bismarck csatahajóról érdekességek:

- Max, engedélyezett: 18400 tonnatartalom.
- Valóság: 53000 tonna teljes felszereléssel.
- Ára: 71.642.000 birodalmi márka
- Főtüzérség lövegtornyai:
- Előfedélzet Anton és Bruno tatfedélzet: Cezar és Dora
- Érdekesség: vészhelyzeti gyakorlat során azt a feladatot kapták, hogy játszásként el kell tennének, ha a hajó kormánylapátját találat érné. A fiatal legénység elterült a fedélzeten, mondván, hogy ők itt hullák, - a hajó menthetetlen. Persze ennek a találatnak a valószínűsége egy a millióhoz. A sors azonban kegyetlen tréfát űzött velük...
- Álcázófestés: a távolság megbecsülését nehezíti ellenséges tengeralattjárók esetében.

Az U-556 és a Bismarck története:

A Blohm und Foss hajógyár egy másik szülőtte is pont ott kelt ki a tojásból, ahol a csatahajó. A hozzájuk képest parányi tengeralattjáró, az U-556 is éppen ott gyakorlatozott, tapasztalatokat szerzett és munkálkodott, ahol ők. Miután a Bismarck a próbaútra indult, szem elől tévesztették egymást, amikor azonban decemberben visszatértek, a pöttöm tengeralattjáró legénysége örömujjongásban tört ki. Az alig ötven fős legénység pihenő idejében mindig vágyakozva hallgatta a csatahajón gyakorló zenekar muzsikáját. A tengeralattjáró avatási szertartása februárban volt esedékes, és ezek az ifjak arra a jeles napra egyetlen vágyat dédelgettek: szerették volna, ha a Bismarck zenekara játszik az ünnepségen. Így aztán Herbert Wohlfahrt sorhajóhadnagy az U 556 tengeralattjáró parancsnoka, Ritter Parzival, azaz Parszifál lovag gondolt egy merészet. Ő lesz tehát a Bismarck "keresztapja"

Rögtönzött egy örökbefogadási szerződést és átballagott Lindemannhoz. A zenekar az övé volt!

Mi az U 556 (500 t) kijelentjük Neptun előtt, aki az óceánok, tavak, tengerek, folyók, patakok, tavacsók és ercskék uralkodója, hogy a mi nagy testvérünk a *Bismarck* csatahajó (42000 t) mellett fogunk állni bármitörténjék is vele vízben, víz alatt, földön vagy levegőben.

Hamburg, 1941. január 28-án

Az U 556 parancsnoka és

legénysége

A Rajna – hadművelet:

A konvojok támadása. Eredetileg három csatahajó és egy nehézcirkáló szerepelt a tervekben. Olyan csapást mértek volna Nagy-Britanniára mely akár az egész háború kimenetelét megváltoztatja. Raeder a haditengerészet vezetője, a közben kialakult szerencsétlen események láttán dönthetett volna a hadművelet elhalasztása mellett, de inkább megvitatta Lütjens-szel. Végül 1941. május 18-án elindult a két hajóra lecsökkent flotta - és már május 20-án hajókról és a partról is észrevették őket!

A „lábujjhegyen” lopakodás nem sikerült, lássuk miért:

A britek tudták, hogy a gyakorlási idő véget ért.

A német légitvekenység fokozódott.

A hajók észrevétlen lopakodását 4 Uboot, felderítőhajók, tartályhajók, az 5. aknakereső flotilla, rombolók, felderítőrepülők és vadászgépek biztosították.

és végezetül: készült egy leleplező fotó!

Michael Suckling repülőtest, 1941. május 21-én Norvégia fölött észrevette és elkészítette a leghíresebb légifotót a flottáról. A Spitfire repülőgép a parti parancsnokság fényképező, felderítő egységének az egyik gépe volt.

Így összeállt a *Bismarck* elfogására egy brit trió:

Lancelot Holland altengernagy és a *Hood*,

John C. Leach és a *Prince of Wales*,

John Tovey tengernagy és a *King George V*.

Csata a Dánia-szorosban:

A brit *Prince of Wales* csatahajó és a *Hood* csatacirkáló a Dánia-szorosban próbálta meg elfogni a *Bismarck* csatahajót és *Prinz Eugen* nehézcirkálót.

Alig tíz perccel az összecsapás kezdete után a *Bismarck* egyik lövedéke eltalálta a *Hood* hátsó löszerraktárát, amitől az felrobbant és három perc alatt elsüllyedt. A legénységéből, 1418 főből mindösszesen három fő maradt életben. A *Prince of Wales* egy ideig még folytatta a harcot, de az újonnan elkészült csatahajón meghibásodások jelentkeztek a fő fegyverzeténél és több találatot is elszenvedett, ami után megszakította a küzdelmet és mesterséges ködfüggöny mögé rejtőzve visszavonult a harctól.

A csata alatt a *Bismarck* megsérült. Több mint 1000 t vizet nyelt be, ha nem többet. A javításokat nem lehetett a nyílt vízen végrehajtani – tehát vagy vissza kell térniük Norvégiába, vagy Trondheim felé venni az irányt. De olyan nagy dokk amibe befért volna a *Bismarck* még messzebb St. Nazaire városánál volt.

És közben szivárgott az olaj. Most látták kárát annak, hogy az induláskor sajnálatos halálesetek miatt nem töltötték tele az üzemanyag raktárakat. (lengyel munkások vesztették életüket a halálos gőzök miatt)

A britek pedig kísérték őket levakarhatatlanul. Az üzemanyag vészesen fogyott.

Később egy újabb támadásnál a hajó sebességét is kénytelen voltak lecsökkenteni a nem várt sérülések miatt.

1941.05.25. A németek megtudták, hogy a britek rájuk vadásznak

1941.05.26. hétfő. A végzetes találat...

(részlet a regényből)

“Burkard a találatot követő másodpercben erősen megkapaszkodott a párkányban, lábát megvetette, hátát kissé előregörbítette. Összeszorult a szíve a rémülettől. Ez valami más volt! Önkéntelenül a kormánylapát szögállás mutatójára pillantott. „*Balra 12 fokot*” mutatott. Felkapta fejét, hogy lássa, közvetlen környezetében nem történt-e személyi sérülés, de emberei ugyanolyan

lelkesedéssel harcoltak a repülőgépek ellen, ahogy azelőtt pár másodperccel. Újra a mutatóra nézett. Ez lenne a helyes irány? A *Bismarck* enyhén jobbra dőlt és a gyomra liftezett egyet a mozdulat kapcsán. Gyerünk már! Mozdulj meg, átkozott! Burkard szinte delejezte a kormánylapát szögállás mutatóját. Az azonban nem változott, ott maradt „*Balra 12 fokban*”.

A növekvő jobbra dőlés csak egy valamire utalhatott, és Burkard érezte amint az átizzadt ing hidegen tapad hátához, jelezve saját félelmét a valóságtól. Nem tagadhatja tovább, amit lát! A hadihajó tehetetlen bábként folyamatos fordulást hajtott végre.”

Ötletelés és a vég kezdete:

- A hajócsavarok működtetésével haladni előre.
- Robbanótöltetekkel kirobbantani a löveg által beszorult kormány lapátot
- Tengeralattjáróval vontába fogni a *Bismarck*-ot.
- Lógassanak le egy tathorgonyt
- A hajó jobb oldalát felérdesíteni, hogy jobban ússzon
- Otthoni kanapéhuszár szakértők segítségét kérni
- Hátramenetben haladás

1941. 05.27. kedd hajnal az Arado hidroplán elvesztése. (a katapultnál szétroncsolódott a sűrített levegő vezetéke többé nem repülhetett – így nem tudták megmenteni a hadi és a hajónaplót)

1941.05.27. kedd 9:07 az első ellenséges találat.

A végső küzdelem:

A *Bismarck* május 27-én szinte hihetetlen ellenálló képességről tett tanúbizonyságot, és egyben a német hajóépítés csúcspontját is jelentette. Egy öt csatahajóból, három csatacirkálóból, két repülőgép-hordozóból, négy nehéz- és hét könnyűcirkálóból, valamint huszonegy rombolóból álló brit flottára volt szükség a megtalálásához és elpusztításához. Emellett még a RAF Partvédelmi Parancsnokságának több mint ötven repülőgépe is részt vett a megsemmisítésében.

A Ballard-expedíció – A Bismarck felkutatása.

Robert „Bob” Ballard geológiából, geofizikából doktorált. Óceánográfus, régész, tengerkutató, szakíró, amerikai volt tengerészparancsnok – aki megtalálta a *Titanic*-ot.

A második expedíció

1989. május 25.

Cádiz, Spanyolország.

Az Atlanti-óceánon, közel 200 négyzetmérföldnyi terület átfésülése után, Bresttől 470 mérföldnyire nyugatra végül megtalálták a csatahajó roncsát.

A hajótest néhol már rozsdállt „rozsdá cseppkövek” jelentek meg rajta, akárcsak a *Titanicon*.

A modern technikának és a hegesztésnek köszönhetően sokáig megmarad, akárcsak a ráfestett hatalmas birodalmi jelkép. Végül minden elenyészik majd, a tengervíz elvégzi munkáját.

A *Bismarck* roncsa 4790 méter mélyen fekszik, félúton egy kialudt tengeralatti vulkán déli lejtőjén. Őrzi egy letűnt kor emlékét, és őrzi a holtak álmát. A hajóorr Franciaországgal, a vágyott és el nem ért kikötővel ellentétes irányba mutat. Háborús emlékmű, katonai temető. Robert Ballard nem hozta nyilvánosságra a pontos koordinátákat, hogy megóvja a kincs- és szuvenírvadászoktól.

Ballard táviratot küldött a bárónak, miközben a National Geographic tájékoztatta a német követséget. Burkard von Müllenheim-Rechberg választávirata a nap folyamán érkezett, melyben gratulált a felfedezésért.

Latter parancsnok tartotta az istentiszteletet. Hagen Schempf az expedíció német résztvevőjének szövegét olvasta fel:

„Az, hogy ma itt összegyűltünk, lehetőséget ad számunkra, hogy megemlékezzünk az ebben a tragikus tengeri ütközetben életüket vesztett brit és német tengerészekről. Nekünk nyílt itt lehetőségünk arra, hogy nyugovóra helyezzük a csata során elveszett lelkeket. Innen és mostantól kezdve nyugodjanak békében. Úgy kell tekintenünk erre a szertartásra, mint a háború kavargásába belekeveredett emberek emlékezetére, akik mindnyájan szenvedtek, és sokan meg is haltak közülük. Reménykedjünk abban, hogy soha se követeljék meg az emberiségtől újra az ilyen fajta emberi szenvedést és áldozatot.”

